

УДК 37.013:376

Віталій Литовченко,

доктор філософії (PhD), член Молодіжної ради
при Міністерстві охорони здоров'я України

E-mail: realvitalylytovchenko@ukr.net

<https://orcid.org/0000-0003-1869-6168>

Vitalii Lytovchenko,

Doctor of Philosophy (PhD), member of the Youth Council
under the Ministry of Health of Ukraine

Молодіжна рада при Міністерстві охорони здоров'я України, Київ, Україна
вул. Грушевського, 7, Київ, 01601, Україна

Youth Council under the Ministry of Health of Ukraine, Kyiv, Ukraine
7 Hrushevskoho St., Kyiv, 01601, Ukraine

СТАРТ РОБОТИ МОЛОДІЖНОЇ РАДИ МОЗ УКРАЇНИ – ПАРАДИГМА МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ НА ЗАСАДАХ БЕЗБАР'ЄРНОСТІ

THE YOUTH COUNCIL OF THE MINISTRY OF HEALTH OF UKRAINE HAS STARTED ITS WORK – A PARADIGM OF ACCESSIBLE MEDICAL EDUCATION

Анотація. У статті представлено роль нової консультативно-дорадчої структури – Молодіжної ради при Міністерстві охорони здоров'я України у реалізації державної політики у сфері охорони здоров'я та власне бачення організації її роботи, спрямованої на покращення якісного та доступного медичного обслуговування громадян. Членство у Молодіжній раді – це можливість взяти участь у консультаціях із актуальних питань розвитку медичної галузі, бути залученим до розв'язання важливих проблем медичної освіти, сприяти покращенню медичного обслуговування із дотриманням принципів безбар'єрності, доступності, інклюзивності. Враховуючи актуальність для України створення інклюзивного простору, *метою статті* є презентація завдань та основних напрямів діяльності Молодіжної ради при МОЗ України на основі результатів дослідження проблеми безбар'єрності в медичній галузі та аналізу практики викладання в університеті. Основними *методами дослідження* визначено: методи теоретичного аналізу літературних джерел та результатів сучасних досліджень, представлених в електронних наукових виданнях, включених до наукометричних баз даних PubMed, Index Copernicus, Ulrich's Periodicals, Google Scholar та ін.; аналіз нормативно-правових документів, матеріалів офіційних сайтів організацій, дотичних до проблеми, що досліджується; узагальнення

наукового та практичного досвіду автора. Зроблено *висновок* про актуальність заходів з удосконалення медичної галузі, врахування національного досвіду та міжнародних підходів, наближення національної медицини до європейських стандартів. Виходимо з ініціативою в основі моделі Молодіжної ради передбачити створення робочих груп, які будуть опікуватися визначеною тематикою в межах наявного досвіду та компетентностей їх учасників (медична освіта, підвищення кваліфікації лікарів, безбар'єрність та інклюзивність, міжнародна співпраця та робота з громадськими організаціями, впровадження науково-технічних інновацій, подолання викликів воєнного часу тощо).

Ключові слова: медична освіта, спеціальна психологія, безбар'єрність в освіті, безбар'єрність в сфері охорони здоров'я, особа з особливими потребами, Молодіжна рада при Міністерстві охорони здоров'я.

Abstract. Abstract. The article presents the role of a new advisory and consultative structure – the Youth Council under the Ministry of Health of Ukraine in the implementation of state policy in the field of healthcare and its own vision of organizing its work, aimed at improving high-quality and accessible medical care for citizens. Membership in the Youth Council is an opportunity to participate in consultations on current issues of the development of the medical industry, to be involved in solving important problems of medical education, to contribute to the improvement of medical care in compliance with the principles of accessibility, accessibility, and inclusiveness. Given the relevance of creating an inclusive space for Ukraine, the purpose of the article is to present the tasks and main areas of activity of the Youth Council under the Ministry of Health of Ukraine based on the results of a study of the problem of accessibility in the medical industry and an analysis of teaching practice at the university. The main research methods are: methods of theoretical analysis of literary sources and results of modern research presented in electronic scientific publications included in the scientometric databases PubMed, Index Copernicus, Ulrich's Periodicals, Google Scholar, etc.; analysis of regulatory documents, materials of official websites of organizations related to the problem under study; generalization of the author's scientific and practical experience. A conclusion is made about the relevance of measures to improve the medical industry, taking into account national experience and international approaches, and bringing national medicine closer to European standards. We are starting with an initiative based on the Youth Council model to provide for the creation of working groups that will deal with a specific topic within the existing experience and competencies of their participants (medical education, advanced training of doctors, accessibility and inclusiveness, international cooperation and work with public organizations, implementation of scientific and technical innovations, overcoming the challenges of wartime, etc.).

Key words: medical education, special psychology, barrier-free education, barrier-free healthcare, person with special needs, Youth Council under the Ministry of Health.

Актуальність проблеми. Молодіжна рада при МОЗ України – новий консультативно-дорадчий орган, що створений із метою залучення активної молоді до реалізації державної політики у сфері охорони здоров'я, розбудови ефективної платформи, спрямованої на покращення якісного та доступного медичного обслуговування громадян.

Загальні організаційні засади діяльності та основні завдання ради визначено Положенням про Молодіжну раду при Міністерстві охорони здоров'я України, що затверджене наказом МОЗ від 07.11.2023 №1916. Склад ради затверджено наказом МОЗ від 24.09.2024 №1642.

М. Карчевич, заступниця міністра охорони здоров'я з питань цифровізації (2024), зазначає: «Нам дуже важливий сучасний погляд на зміни, які ми впроваджуємо, і створена рада – це «голос», який дає можливість почути молодих активних людей. Сподіваюсь, у взаємодії ми досягнемо найкращих результатів у формуванні сучасної, інклюзивної та ефективної системи охорони здоров'я».

Варто наголосити, що 15 грудня 1992 р. Верховна Рада України прийняла Декларацію «Про загальні засади державної молодіжної політики в Україні», а 5 лютого 1993 р. – Закон України «Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні», яким визначаються загальні засади створення організаційних, соціально-економічних, політико-правових умов соціального становлення та розвитку молоді, основні напрями реалізації державної молодіжної політики в Україні. Відповідно до статті 1 вищезгаданого Закону молодь, молоді громадяни – це громадяни України віком від 14 до 35 років.

Наразі Законом України «Про наукову і науково-технічну діяльність» (2020) визначено, що молодий вчений – вчений віком до 35 років включно, який має вищу освіту не нижче другого (магістерського) рівня, або вчений віком до 40 років включно, який має науковий ступінь доктора наук.

Загальновизнане міжнародне визначення вікової групи молоді відсутнє. Однак для статистичних цілей Організація Об'єднаних Націй (ООН), без шкоди

для будь-яких інших визначень, наданих державами-членами, визначає «молодь» як осіб віком від 15 до 24 років. Таке рішення запропоновано в контексті підготовки до Міжнародного року молоді (1985) (див. А/36/215) і було схвалено Генеральною Асамблеєю у її резолюції 36/28 (1981). Статистичні дані ООН щодо молоді ґрунтуються на цьому визначенні, що відображено у щорічних звітах (статистичних щорічниках) з питань демографії, освіти, зайнятості та охорони здоров'я.

Це статистично орієнтоване визначення молоді, своєю чергою, має на увазі, що дітьми вважаються особи віком до 14 років. Водночас, треба зазначити, що у статті 1 Конвенції ООН про права дитини термін «діти» відноситься до осіб віком до 18 років.

На сучасному етапі актуалізується питання залучення вмотивованих активних та компетентних молодих людей до участі у прийнятті рішень у сфері освіти, медицини, соціальної політики тощо та розбудові громадянського суспільства загалом, чому сприяє створення молодіжних рад при кожному міністерстві та у громадах.

Мета статті: презентувати завдання та основні напрями діяльності Молодіжної ради при Міністерстві охорони здоров'я України на основі результатів дослідження проблеми безбар'єрності в медичній галузі та аналізу практики викладання в університеті.

Основними **методами дослідження** визначено: методи теоретичного аналізу літературних джерел та результатів сучасних досліджень, представлених у електронних наукових виданнях, включених до наукометричних баз даних – PubMed, Index Copernicus, Ulrich's Periodicals, Google Scholar та ін.; аналіз нормативно-правових документів, матеріалів офіційних сайтів організацій, дотичних до проблеми, що досліджується; узагальнення наукового та практичного досвіду автора.

Аналіз попередніх досліджень і публікацій. У межах нашого дослідження істотними є наукові роботи, де розглядаються проблеми професійної комунікації лікарів, етичного спілкування з людьми з особливими потребами, універсального

дизайну в закладах охорони здоров'я; фактори, що впливають на вибір молодими лікарями лікарської спеціальності (Michalik, Kulbat, Domagała, 2024); психологічного стану молодих лікарів (Kwan, Chan, Cheng, Leung, Lau, 2021) та ін.

Виклад основного матеріалу дослідження. В Україні партнерство між молоддю та владою стало активно розвиватися з процесом євроінтеграції. Зокрема, Кабінет Міністрів України офіційно затвердив, що таке «молодіжна рада» та як вона має функціонувати, що сприяло залученню молоді до ефективної взаємодії з державними органами. Станом на 2024 р. в Україні функціонує понад 400 молодіжних рад, їх кількість продовжує зростати (МОЗ, 2024).

Мету діяльності Молодіжної ради МОЗ України пропонуємо розглядати як генерування, розроблення та впровадження нових ідей, підходів, парадигми підготовки медичних кадрів та професійної діяльності лікарів на основі чинних нормативно-правових документів, а також створення нових з урахуванням принципів інклюзії, безбар'єрності, доступності.

Нами визначено такі актуальні *завдання*, які має вирішувати Молодіжна рада:

1) Впровадження та підтримка міждисциплінарних досліджень та проєктів, спрямованих на розв'язання нагальних проблем у сфері охорони здоров'я, які існують сьогодні, та прогнозування (попередження) майбутніх можливих викликів галузі.

2) Внесення пропозицій, надання практичних рекомендацій на основі дискусій в межах діяльності Молодіжної ради та із залученням експертів, представників громадських організацій, всіх зацікавлених сторін щодо змін, яких потребує сучасна парадигма сфери охорони здоров'я (йдеться про медичну освіту як на додипломному, так і післядипломному рівні, забезпечення безбар'єрних підходів в сфері охорони здоров'я, створення інклюзивного простору в закладах освіти медичного спрямування для забезпечення рівних умов навчання осіб з особливими потребами тощо). Варто підкреслити, що поповнення лав лікарів та медичних менеджерів, які мають особливі потреби, допоможе, безпосередньо

орієнтуючись на власний досвід і особисту внутрішню позитивну мотивацію, стати важливою рушійною силою до необхідних змін.

3) Важливим є внесення змін щодо післядипломної медичної освіти, адже саме на цьому етапі зі студентів «формується» лікарів, які можуть вести власну практичну діяльність. Ці зміни мають пропонувати члени Молодіжної ради, зокрема: *студенти-медики*, які готові зазначити свої очікування та акцентувати на тих результатах теоретичної та практичної підготовки, які планують засвоїти під час навчання в інтернатурі; *лікарі-інтерни*, безпосередньо знаходячись в начальному процесі, можуть висловлювати пропозиції щодо конструктивних рішень, яких потребує сучасна інтернатура; найбільш цінним досвідом є відгуки та пропозиції від *молодих лікарів*, які, розпочавши практичну діяльність, можуть провести системний самоаналіз своєї підготовки як на додипломному, так і післядипломному рівні. В Молодіжній раді будемо пропонувати власний викладацький та науковий досвід, що допоможе системно (стосовно всіх учасників навчального процесу) визначити рекомендації та «дорожні карти» реалізації ключових пропозицій.

4) Необхідно акцентувати на питанні захисту прав та інтересів студентів, інтернів, молодих науковців та викладачів в межах чинного законодавства. А також вносити зміни до нормативно-правових документів, що будуть «вимагати» від закладів охорони здоров'я, закладів вищої освіти, що займаються підготовкою та безперервним професійним розвитком медичних працівників, створення заохочувальних пропозицій для молоді, внесення норм щодо мінімальної кількості працівників до 35 років в штатних розкладах. На наш погляд, необхідним є квотування для працівників, які мають особливі потреби, зокрема лікарів-військових, які отримали травму під час виконання бойових задач. Мають бути створені умови для роботи лікарів, викладачів та науковців, які мають особливі потреби.

У такому контексті варто зазначити результати дослідження факторів, що впливають на вибір молодими лікарями лікарської спеціальності (Michalik, Kulbat, Domagała, 2024): респонденти вказали винагороду та пов'язані з кар'єрою

фактори як основні детермінанти, підкресливши, що баланс між роботою та особистим життям, особисті мотиви та гнучкість вибору типу роботи (лікарня чи амбулаторія) були навіть важливішими. Зокрема, молоді лікарі очікують гнучкості робочого часу та кращих умов праці в майбутній роботі, і ці фактори є важливими при виборі лікарської спеціальності. Істотними труднощами під час вибору медичної спеціальності є обмеженість місць ординатури за бажаними спеціалізаціями та відсутність знань щодо повсякденних аспектів роботи за певною спеціальністю.

Водночас, молоді фахівці часто відчують стрес, психологічну напруженість. За результатами дослідження науковців Kwan, Chan, Cheng, Leung, Lau (2021), було виявлено високу поширеність синдрому вигорання серед молодих лікарів. Загалом опитування пройшли 514 лікарів; 284 були лікарями протягом 10 років після їх реєстрації спеціаліста, тоді як 230 були ординаторами, які проходили стажування. Жінок було 277 (54%); серед усіх респондентів середній вік становив $33,7 \pm 6,1$ року. Використовуючи граничний бал підшкали СБІ ≥ 50 (помірний і вищий), 72,6% (n=373) респондентів повідомили про особисте вигорання; 70,6% (n=363) респондентів повідомили про професійне вигорання; і 55,4% (n=285) респондентів повідомили про вигорання, пов'язане з клієнтом. Крім того, 24% (n=125) респондентів були «дещо незадоволені» своєю поточною посадою; 4% (n=19) респондентів були «дуже незадоволені» своєю нинішньою посадою. Поширеність депресії серед респондентів становила 21% (n=110).

5) Важливості набувають питання впровадження сучасних технологій, зокрема на основі штучного інтелекту, насамперед для забезпечення принципів інклюзії в сфері охорони здоров'я, покращення якості життя пацієнтів з інвалідністю з залучення вітчизняного бізнесу та міжнародних організацій, які представляють різні галузі.

Війна загострила проблеми молоді з інвалідністю, насамперед йдеться про доступ до медичних послуг та ліків. Учасники дослідження, яке проводили І. Волосевич, І. Когут, Т. Жерьобкіна, Ю. Назаренко (2023), зазначали про брак

лікарів (виїхали; мобілізовані), дефіцит необхідних ліків в аптеках у перші місяці повномасштабного вторгнення, логістичні труднощі (відсутність доставки ліків з аптек, неможливість дістатися до потрібної аптеки через непрацюючий громадський транспорт), скорочення термінів, у які можна здати медичні аналізи, і їхнє подовження, коли можна отримати результати, через відключення електроенергії тощо.

6) Актуальним є створення моделей, що допоможуть систематизувати роботу ради та дозволити на основі її рішень розробляти і затверджувати робочу документацію;

7) Важливості набувають питання бронювання медичних працівників та розподіл їх відповідно до лікарських спеціальностей під час мобілізаційних процесів. Сьогодні це питання вирішено не повною мірою, лише частково та варіативно, що негативно впливає на рішення молоді під час вибору медичного фаху;

8) Створення на базі Молодіжної ради відповідних робочих груп, які напрацьовують рішення за своїми напрямками, узагальнено презентують результати (готують доповідь про досягнення результатів на загальному засіданні ради, тематичних конференціях тощо). Зокрема, створення робочої групи з питань безбар'єрності.

Діяльність Молодіжної ради має бути, насамперед, практично орієнтованою, всі рішення реалізовано. У такому контексті важливою є тісна співпраця членів ради зі всіма гілками влади, як законодавчою, так і виконавчою, передусім, власне, директором МОЗ, при якому і функціонує рада. Необхідним, на наш погляд, є залучення членів ради до нарад керівництва МОЗ України. Варто зазначити, що члени ради представляють не лише свої інтереси як громадян України, а й установи, в якій працюють або навчаються, що зумовлює тісну співпрацю з керівництвом своєї установи (закладу). На наш погляд, доречно додатково створити реєстр консультантів при Молодіжній раді МОЗ, до якого можуть бути залучені представники громадських організацій (зокрема організацій, що представляють інтереси осіб з особливими потребами), досвідчені

лікарі і науковці, які за необхідності надаватимуть консультації членам ради при підготовці певних пропозицій.

У контексті децентралізації особливого значення набуває те, що кожен член ради представляє певну громаду і має можливість (має проявляти ініціативу) комунікації зі своєю громадою (фото 1).

Фото 1. Перше засідання Молодіжної ради при МОЗ України, 4 листопада 2024 р.

Заслужують на увагу аспекти щодо популяризації Молодіжної ради та промоції як її членів, так і самої структури, адже важливо, щоб діяльність ради висвітлювалась через популярні соціальні мережі, засоби масової інформації, що допоможе отримувати відгуки, сприятиме покращенню та внесенню коректив до діяльності ради, збільшенню суспільної ваги для можливості практичної реалізації ініціатив.

Варто зазначити, що сьогодні в Україні у контексті роботи з пацієнтами з особливими потребами увагу зосереджено не лише на МКХ-10, 11, але й паритетно акцентовано на МКФ, що реалізує біопсихосоціальну модель сприйняття особливих потреб (інвалідності; обмеження функціонування). Відповідно до такого підходу лікарі для пацієнтів є одним з «факторів зовнішнього середовища», зокрема їх підготовка під час навчання в закладі післядипломної освіти та в межах безперервного професійного розвитку (формування інклюзивної, інклюзивно-комунікативної компетентності як

складової професійної компетентності). Водночас, сьогодні маємо враховувати, що і пацієнти, зокрема комунікаційний аспект, міжособистісні стосунки значно впливають на лікарів, на їх психологічний стан, що може мати віддзеркалення в контексті психосоматики. Варто зважати, що як лікарі мають враховувати при комунікації особливі потреби, які можуть мати їх пацієнти, так само і пацієнти мають ставитись з повагою до особливих потреб лікарів, зокрема тих, що зазнали поранень, травм під час війни (втратили кінцівки в умовах бойових дій і мають труднощі через фізичні бар'єри тощо). Важливими є емпатія та розуміння зі сторони пацієнта, чого особливо важко досягти, зважаючи, що пацієнти мають свої переживання через певні функціональні, естетичні порушення та фактор болю. У такому контексті важливо проводити певні інформаційні кампанії, що допоможуть донести пацієнтам означену проблематику і сприяти налагодженню необхідного психологічного клімату з обох сторін.

На сучасному етапі необхідними є спеціальні реабілітаційні програми для лікарів, які повернулися з фронту, щодо фізичного та психологічного аспектів. Варто зауважити, що серед таких лікарів багато представників саме молоді. Також варто звернути увагу, що молоді лікарі, яких мобілізують, дуже часто втрачають можливість отримати необхідні навички в умовах цивільних лікувальних закладів, адже специфіка проведення маніпуляцій під час проходження служби у більшості випадків відрізняється, зокрема в аспектах матеріально-технічної бази (або якщо молодий лікар встиг набути таких навичок, то він може їх втратити без належної практики). Особливо гостро питання стоїть при мобілізації лікарів на посади, що не стосуються медичної спеціальності. Відповідно такі лікарі потребують можливості ротації до цивільних лікувальних закладів задля підтримки своїх компетентностей на достатньому рівні, а, у разі не можливості такої ротації, потребують спеціальних програм перепідготовки, зокрема з включенням психологічних тренінгів (втрата навичок або розуміння того, що лікарі, які залишились в цивільній медицині, мають вищий рівень професійних навичок від мобілізованого колеги, може призвести до демотивації, спонукати до залишення професії, викликати стан депресії тощо).

Пропонуємо модель роботи Молодіжної ради, яка спирається на Положення про Молодіжну раду при Міністерстві охорони здоров'я України (2023), водночас, варто зазначити важливість можливості вносити певні зміни до наявного положення, адже після старту роботи, безумовно, будуть з'являтися певні узгоджені позиції членів ради щодо необхідності внесення змін (при консультаціях з медичною спільнотою та керівництвом МОЗ). Так само варто зазначити, що такі «фактори зовнішнього середовища» як нові науково-технічні розробки, нормативно-правові пропозиції, соціально-економічні фактори тощо, безперечно, також з часом зумовлюватимуть трансформацію положення про Молодіжну раду.

Виходимо з ініціативою в основі моделі Молодіжної ради передбачити розподіл членів ради на певні робочі групи, які будуть займатися визначеною тематикою питань в межах наявного досвіду та компетентностей. Пропонуємо та будемо вносити пропозиції щодо створення таких груп:

1) Група, що опікуватиметься *питаннями медичної освіти* з акцентом на післядипломний рівень, оскільки навчання на магістерському рівні є досить уніфікованим, більшою мірою теоретично орієнтованим, що певним чином сприяє його реалізації на високому рівні. Також варто відзначити, що викладачі теоретичних кафедр не завантажені додатковою клінічною роботою, що дає змогу приділяти увагу викладацькій та науковій діяльності, на відміну від викладачів клінічних кафедр (клінічна робота на післядипломному рівні становить практично 100%). Загалом, орієнтуючись на досвід вітчизняної медичної спільноти, можна стверджувати, що рівень підготовки в інтернатурі відрізняється в залежності від закладу освіти та конкретної кафедри, що зумовлює значні виклики для забезпечення якісної підготовки медичних кадрів.

Показовою у такому контексті є цитата з художнього твору: «Сорок вісім днів тому я закінчив факультет із відзнакою, але відзнака сама по собі, а грижа сама по собі. Одного разу я бачив, як професор робив операцію защемленої грижі. Він робив, а я сидів у амфітеатрі. І тільки холодний піт неодноразово стікав у

мене вздовж хребетного стовпа при думці про грижу» (М. Булгаков, «Нотатки юного лікаря»).

2) Група з *безбар'єрності та інклюзивності*, діяльність якої має стосуватися як безбар'єрності для отримання медичної допомоги пацієнтами з особливими потребами, так і мати відповідно інші напрями діяльності – створення умов для інклюзії в закладах вищої освіти МОЗ України та безбар'єрності (доступності) для лікарів з особливими потребами під час виконання ними професійних обов'язків на робочому місці.

3) Група щодо подолання *викликів військового часу*, зокрема щодо вирішення питань перепідготовки та реабілітації цивільних лікарів після демобілізації.

4) Група *міжнародної співпраці та роботи з громадськими організаціями* (в тому числі з тими, що представляють інтереси пацієнтів з особливими потребами), профспілками медичних закладів.

5) Група *науково-технічних розробок та інновацій*, що має спрямувати свою роботу на лобювання інтересів молодих науковців, які займаються дослідженнями в медичній та міждисциплінарній тематиці. Зокрема, науковими дослідженнями в педагогіці щодо покращення вітчизняної медичної освіти, упровадження інклюзивних підходів при вивченні медичних дисциплін тощо. Такий напрям може стати вкрай актуальним для фахівців, які були парамедиками без вищої медичної освіти і після поранення, отримання інвалідності виявили бажання вступити до медичного університету (мають важливі практичні навички, значний досвід, прагнуть здобути теоретичні знання для набуття високоспеціалізованих лікарських компетентностей). У контексті проблеми необхідно, насамперед, забезпечити фізичну безбар'єрність (доступність) освітнього простору, зокрема і в медичних закладах, які є клінічними базами кафедр, як на додипломному рівні, так і післядипломному рівні підготовки лікарів. Особливої актуальності проблема набуває, зокрема, після нещодавнього реформування стоматологічної інтернатури, що передбачає скорочення терміну

підготовки лікарів-інтернів з двох до одного навчального року, з якого більшість часу (8 місяців) присвячено саме роботі на сертифікованих клінічних базах.

У межах роботи Молодіжної ради важливим є створення робочих чатів та груп в месенджерах для швидкої, дієвої комунікацій між її членами, а також проведення засідань у відкритому (засідання транслюється на офіційних сторінках в соціальних мережах – YouTube, Facebook та ін.) та напіввідкритому форматі (окрім членів ради в дорадчому режимі для обговорень залучаються представники експертного середовища, «лідери думок», проте трансляція в мережі Інтернет не здійснюється).

Викладачі медичних закладів та аспіранти, які з високою ймовірністю займуть посади науково-педагогічних працівників на кафедрах, мають проходити відповідні навчальні заходи в межах аспірантури, мати навчальні дисципліни з доступності освітніх послуг в межах медичних ЗВО.

Пропонуємо інтерв'ю з автором статті для сайту НМУ імені О.О. Богомольця щодо перспектив участі у Молодіжній раді при МОЗ України.

– Що спонукало Вас стати членом Молодіжної ради при МОЗ?

– *Участь у Молодіжній раді при МОЗ – це можливість взяти участь у консультаціях з актуальних питань розвитку медичної галузі, бути залученим до розв'язання важливих проблем, сприяти покращенню медичного обслуговування громадян із дотриманням принципів безбар'єрності, доступності, інклюзивності відповідно до кращих міжнародних стандартів.*

– Як проходив Ваш конкурсний відбір?

– *Відповідно до Положення про діяльність конкурсної комісії з відбору кандидатів до складу Молодіжної ради при МОЗ України (Наказ МОЗ від 29.02.2024 №341) конкурс проходив у два етапи. На першому етапі усі охочі молоді люди віком від 14 до 35 років мали можливість заповнити електронну форму та подати заявку на участь. Загалом подали заявки понад 400 кандидатів. За результатами першого етапу конкурсна комісія відібрала 57 кандидатів для участі у другому етапі відбору, який передбачав співбесіди (проходив онлайн). Після другого етапу було обрано 30 членів Молодіжної ради.*

– Коли Вам повідомили, що Ви стали членом Молодіжної ради?

– Рішення комісії було повідомлено офіційним листом з МОЗ 23.09.2024 р.

– Які завдання Ви ставите перед собою як член Молодіжної ради при МОЗ?

– *Сприяти удосконаленню та розвитку медичної галузі, враховувати національний досвід та міжнародні підходи в удосконаленні сфери медичних послуг, сприяти наближенню національної медицини до європейських стандартів.*

– Як член Молодіжної ради при МОЗ, що плануєте зробити?

– *Залучати молодих фахівців до обговорення актуальних питань, розв'язання проблем, які існують; впровадження важливих аспектів розвитку медичної галузі в освітній процес університетів; залучати студентів та викладачів до обговорення актуальних питань, вироблення рекомендацій щодо їх вирішення. А також: брати участь в консультаціях та обговореннях важливих питань розвитку галузі; сприяти удосконаленню сфери медичних послуг відповідно до міжнародних стандартів. Підвищувати свій фаховий рівень; сприяти оновленню освітніх програм (участь в обговоренні актуальних питань у складі Молодіжної ради сприятиме врахуванню сучасних питань розвитку галузі в освітніх програмах).*

– Чи плануєте Ви і надалі працювати над питаннями, які представлені у Вашій дисертаційній роботі та стосуються післядипломної освіти медичних працівників, надання стоматологічних послуг, забезпечення безбар'єрності та доступності у медичній сфері?

– *Участь у Молодіжній раді при МОЗ сприятиме продовженню дослідження за тематикою дисертації щодо забезпечення доступності та безбар'єрності в медичній сфері, організації роботи міждисциплінарних команд.*

Висновки та перспективи подальших досліджень. У складі Молодіжної ради при МОЗ України вважаємо за доцільне зосередитися на питаннях доступності до медичних послуг, удосконалення підготовки майбутніх лікарів (студентів), лікарів-інтернів до професійної комунікації з пацієнтами, які мають особливі потреби. Зокрема, з упровадження вибіркового навчального курсу або включення тематики з професійної комунікації, безбар'єрності до програм

освітньої та практичної підготовки в закладах вищої медичної освіти. Серед пріоритетів роботи в Молодіжній раді також удосконалення системи післядипломної підготовки лікарів-стоматологів із врахуванням суспільних запитів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Положення про Молодіжну раду при Міністерстві охорони здоров'я України. Наказ МОЗ від 07.11.2023 №1916. МОЗ України. Режим доступу: <https://moz.gov.ua/uk/zaversheno-pershij-etap-vidboru-do-molodizhnoyi-radi-pri-ministerstvi-ohoroni-zdorov-ya> (дата звернення: 10.09.2024).

2. Склад ради затверджено наказом МОЗ від 24.09.2024 №1642. МОЗ України. МОЗ України. Режим доступу: <https://moz.gov.ua/uk/decrees/nakaz-moz-ukrayini-vid-24-09-2024-1642-pro-zatverdzhennya-kladu-molodizhnoyi-radi-pri-ministerstvi-ohoroni-zdorov-ya-ukrayini> (дата звернення: 10.09.2024).

3. Сформовано склад Молодіжної ради при МОЗ – які завдання на неї покладено. (2024). МОЗ України. Режим доступу: <https://moz.gov.ua/uk/sformovano-sklad-molodizhnoyi-radi-pri-moz-yaki-zavdannya-na-neyi-pokladeno> (дата звернення: 10.09.2024).

4. Молодь: її права та соціальне становлення в сучасній Україні. Роз'яснення Міністерства юстиції України від 1.09.2012. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0032323-12#Text> (дата звернення: 10.09.2024).

5. Закон України Про наукову і науково-технічну діяльність. Відомості Верховної Ради (ВВР), 2020, 50, 468. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/870-IX#Text> (дата звернення: 10.09.2024).

6. Who Are the Youth? Режим доступу: <https://www.un.org/en/global-issues/youth>

7. Завершено перший етап відбору до Молодіжної ради при Міністерстві охорони здоров'я. (2024). МОЗ України. Режим доступу: <https://moz.gov.ua/uk/zaversheno-pershij-etap-vidboru-do-molodizhnoyi-radi-pri-ministerstvi-ohoroni-zdorov-ya>

8. Michalik, B., Kulbat, M., & Domagała, A. (2024). Factors affecting young doctors' choice of medical specialty-A qualitative study. *PloS one*, 19(2), e0297927. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0297927>

9. Kwan, K. Y. H., Chan L. W. Y., Cheng, P. W., Leung, G. K. K., & Lau, C. S. (2021). Burnout and well-being in young doctors in Hong Kong: a territory-wide cross-sectional survey. *Hong Kong medical journal = Xianggang yi xue za zhi*, 27(5), 330–337. <https://doi.org/10.12809/hkmj219610>

10. Волосевич, І., Когут, І., Жерьобкіна, Т., & Назаренко, Ю. (2023). Вплив війни на молодь України: посібник. Режим доступу: https://mms.gov.ua/storage/app/sites/16/Molodizhna_polityka/2023/Socdoslidjenja/Vpliv%20війни%20на%20молодь%20в%20Україні.2023.pdf

11. Молодого науковця НМУ обрано членом Молодіжної ради при МОЗ України НМУ, 2024. Режим доступу: https://nmuofficial.com/news/molodogo-naukovtsya-nmu-obrano-chlenom-molodizhnoyi-rady-pri-moz-ukrayiny/?fbclid=IwY2xjawGBIV9leHRuA2FlbQIxMQABHSmhaOOwKf82QkqKtbNDoq6-ca40pRUjGtITGJbnJM9eBRpoXMywYDehNQ_aem_ftZTOf0mxnJ3PZhidSHAlw (дата звернення: 10.09.2024).

12. Завершено перший етап відбору до Молодіжної ради при Міністерстві охорони здоров'я. (2024). МОЗ України. Режим доступу: <https://moz.gov.ua/uk/zaversheno-pershij-etap-vidboru-do-molodizhnoyi-radi-pri-ministerstvi-ohoroni-zdorov-ya> (дата звернення: 10.09.2024).

13. Наказ МОЗ України від 24.09.2024 № 1642 «Про затвердження складу Молодіжної ради при Міністерстві охорони здоров'я України». Режим доступу: <https://moz.gov.ua/uk/decrees/nakaz-moz-ukrayini-vid-24-09-2024-1642-pro-zatverdzhennya-kladu-molodizhnoyi-radi-pri-ministerstvi-ohoroni-zdorov-ya-ukrayini> (дата звернення: 10.09.2024).

REFERENCES

1. Polozhenniam pro Molodizhnu radu pry Ministerstvi okhorony zdorovia Ukrainy. Nakaz MOZ vid 07.11.2023 №1916. MOZ Ukrainy [Regulations on the Youth Council under the Ministry of Health of Ukraine. Order of the Ministry of Health of Ukraine dated 07.11.2023 №1916]. Ministry of Health of Ukraine. Retrieved from: <https://moz.gov.ua/uk/zaversheno-pershij-etap-vidboru-do-molodizhnoyi-radi-pri-ministerstvi-ohoroni-zdorov-ya> (access date: 10.09.2024). [in Ukrainian]

2. Sklad rady zatverdzheno nakazom MOZ vid 24.09.2024 №1642 [The composition of the council was approved by the order of the Ministry of Health of Ukraine dated September 24, 2024 №1642]. Ministry of Health of Ukraine. Retrieved from: <https://moz.gov.ua/uk/decrees/nakaz-moz-ukrayini-vid-24-09-2024-1642-pro-zatverdzhennya-kladu-molodizhnoyi-radi-pri-ministerstvi-ohoroni-zdorov-ya-ukrayini> (access date: 10.09.2024). [in Ukrainian]

3. Sformovano sklad Molodizhnoi rady pry MOZ – yaki zavdannia na nei pokladeno [The composition of the Youth Council under the Ministry of Health has been formed – what tasks are assigned to it]. (2024). Ministry of Health of Ukraine. Retrieved from: <https://moz.gov.ua/uk/sformovano-sklad-molodizhnoyi-radi-pri-moz-yaki-zavdannya-na-neyi-pokladeno> (access date: 10.09.2024). [in Ukrainian]

4. Molod: yii prava ta sotsialne stanovlennia v suchasni Ukraini. Roziasnennia Ministerstva yustytzii Ukrainy vid 1.09.201 [Youth: their rights and social formation in modern Ukraine. Clarification of the Ministry of Justice of Ukraine dated 1.09.2012]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0032323-12#Text> (access date: 10.09.2024). [in Ukrainian]

5. Zakon Ukrainy Pro naukovu i naukovo-tekhnichnu diialnist. Vidomosti Verkhovnoi Rady (VVR), 2020, 50, 468 [Law of Ukraine On Scientific and Scientific-Technical Activities. Bulletin of the Verkhovna Rada (VVR), 2020, 50, 468]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/870-IX#Text> (access date: 10.09.2024). [in Ukrainian]

6. Who Are the Youth? Retrieved from: <https://www.un.org/en/global-issues/youth>

7. Zaversheno pershyi etap vidboru do Molodizhnoi rady pry Ministerstvi okhorony zdorovia [The first stage of selection for the Youth Council under the Ministry of Health has been completed]. (2024). Ministry of Health of Ukraine. Retrieved from: <https://moz.gov.ua/uk/zaversheno-pershij-etap-vidboru-do-molodizhnoyi-radi-pri-ministerstvi-okhoroni-zdorov-ya> (access date: 10.09.2024). [in Ukrainian]

8. Michalik, B., Kulbat, M., & Domagała, A. (2024). Factors affecting young doctors' choice of medical specialty-A qualitative study. *PloS one*, 19(2), e0297927. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0297927>

9. Kwan, K. Y. H., Chan, L. W. Y., Cheng, P. W., Leung, G. K. K., & Lau, C. S. (2021). Burnout and well-being in young doctors in Hong Kong: a territory-wide cross-sectional survey. *Hong Kong medical journal = Xianggang yi xue za zhi*, 27(5), 330–337. <https://doi.org/10.12809/hkmj219610>

10. Volosevych, I, Kohut, I, Zherobkina, T., Nazarenko, Y. Vplyv viiny na molod Ukraine [The impact of war on the youth of Ukraine]. Retrieved from: https://mms.gov.ua/storage/app/sites/16/Molodizhna_polityka/2023/Socdoslidjenja/Vplyv%20viiyny%20na%20molody%20v%20Ukraini.2023.pdf

11. Molodoho naukovtsia NMU obrano chlenom Molodizhnoi rady pry MOZ Ukrainy [A young scientist from NMU was elected a member of the Youth Council under the Ministry of Health of Ukraine]. (2024). NMU. Retrieved from: https://nmuofficial.com/news/molodogo-naukovtsya-nmu-obrano-chlenom-molodizhnoyi-rady-pry-moz-ukrayiny/?fbclid=IwY2xjawGB1V9leHRuA2FlbQIxMQABHSmhaOOwKf82QkqKtbNDoq6-ca40pRUjGtITGJbnJM9eBRpoXMywYDehNQ_aem_ftZTOf0mxnJ3PZhidSHA1w (access date: 10.09.2024). [in Ukrainian]

12. Zaversheno pershyi etap vidboru do Molodizhnoi rady pry Ministerstvi okhorony zdorovia [The first stage of selection for the Youth Council at the Ministry of Health has been completed]. (2024). Ministry of Health of Ukraine. Retrieved from: <https://moz.gov.ua/uk/zaversheno-pershij-etap-vidboru-do-molodizhnoyi-radi-pri-ministerstvi-okhoroni-zdorov-ya>

[vidboru-do-molodizhnoyi-radi-pri-ministerstvi-ohoroni-zdorov-ya](#) (access date: 10.09.2024). [in Ukrainian]

13. Nakaz MOZ Ukrainy vid 24.09.2024 №1642 «Pro zatverdzhennia skladu Molodizhnoi rady pry Ministerstvi okhorony zdorovia Ukrainy» [Order of the Ministry of Health of Ukraine dated 09/24/2024 №1642 «On approval of the composition of the Youth Council under the Ministry of Health of Ukraine»]. Retrieved from: <https://moz.gov.ua/uk/decrees/nakaz-moz-ukrayini-vid-24-09-2024-1642-pro-zatverdzhennya-kladu-molodizhnoyi-radi-pri-ministerstvi-ohoroni-zdorov-ya-ukrayini> (access date: 10.09.2024). [in Ukrainian].

УДК 373.29.016:81]:376-056.264]:004](045)

Наталія Лопатинська,

кандидат педагогічних наук,

доцент кафедри спеціальної та інклюзивної освіти,

Київський столичний університет імені Бориса Грінченка

e-mail: n.lopatynska@kubg.edu.ua

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-6345-7118>

Researcher ID: <https://www.researchgate.net/profile/Nataliia-Lopatynska>

Natalia Lopatynska,

Candidate of Sciences in Pedagogy

Associate Professor Department of Special and Inclusive Education

Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University

Євгенія Коломієць,

магістрант спеціальності 016.01.01 Логопедія,

Київський столичний університет імені Бориса Грінченка

e-mail: ymkolomiiets.fpsrso23m@kubg.edu.ua

Yevheniia Kolomiiets,

2nd-year master's student in the field of 016.01.01 Speech Therapy

Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University

Київський столичний університет імені Бориса Грінченка

вул. Бульварно-Кудрявська, 18/2,

Київ, Україна, 04053

e-mail: kubg@kubg.edu.ua

Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University

18/2 Bulvarno-Kudriavska Str,

Kyiv, Ukraine, 04053